

Školitelský posudok

na diplomovú prácu

Alexandry Valerie Main: „Heslo doby zní: rychle. Smysl doby je: proměna. Taková je metoda i cíl“ Vliv SSSR a sovětského umělce na Československou meziválečnou avantgardu

Predložená diplomová práca si kladie za cieľ analyzovať vzťah medzi vybranými aktérmi československej medzivojnovovej avantgardy a politickými a umeleckými vplyvmi zo Sovietskeho zväzu. Ide o tému, ku ktorej existuje odborná literatúra aj publikované pramene. Zároveň, po roku 1989 sa táto téma dostala do úzadia bádateľského záujmu a až v posledných rokoch vznikli nové práce, ktoré posúvajú ďalej naše vedomosti a ponúkajú nový pohľad, ktorý je v rozpore s marxistickou produkciou pred roku 1989.

Keďže ide o problematiku spojenú s témami propagandy, kultúrnych transferov, marxistickej filozofie umenia v medzivojnovom období, ale aj jej špecifikácia do prostredia divadla, veľmi som sa tešil, akým spôsobom sa kolegyňa Main s týmito bádateľskými métami vysporiada. Počas jej štúdia sme o téme pravidelne diskutovali a vždy ma potešili znalosti kolegyne Main o divadelnom svete a jej zapálenie pre tému. Diskutovali sme aj jej úspechy pri bádání primárnych prameňov. Na druhej strane, možno trochu varovne malo na mňa pôsobiť, že seminárne práce resp. kapitoly plánovanej diplomovej práce som dostával oneskorene, resp. stále v rozpracovanom stave. Po prečítaní finálnej verzie práce preto musím skonštatovať, že sa na nej až moc výrazne prejavil stres a potreba čo najrýchlejšie dopísať niektoré kapitoly, alebo ich časti. Napriek tomu, že som aj cez leto dva krát podrobne komentoval rukopis práce, mnohé moje poznámky neboli zapracované. Mrzí ma to z dvoch dôvodov, jeden je, že to bola moja námaha počas dovolenky ktorá vzišla na zmar a samozrejme aj z toho dôvodu, že tieto nedostatky majú vplyv následne na hodnotenie celej práce študentky.

Konkrétne, diplomová práca obsahuje obrovské množstvo pravopisných chýb, preklepov a drobných technických nedostatkov, ktoré výrazne znižujú pôžitok z čítania. Pritom podľa mojich skúseností s autorkou, som nemal pocit, že by mala problém so štylizovaním a naopak som očakával, že po zapracovaní mojich poznámok a jazykovej korektúre, budeme mať v rukách dielo, ktoré bude aj štylisticky dobre zvládnuté. Viditeľným problémom sú aj mnohé technické nedostatky (odrážky na začiatku odstavca, kurzíva, nekonzistentný spôsob citovania sekundárnej literatúry), o ktorých sme samozrejme s kolegyňou hovorili pred odovzdaním práce. Dokonca na s. 88 sa v hlavnom texte objavila aj moja poznámka: „*Tu nechcete dať historický úvod jako u iných částí?*“

Práca je zložená až zo 17 kapitol rôzneho rozsahu a zamerania, ktoré úplne striktné nedodržia chronologickú následnosť, aj keď výklad problému je stanovený v lineárnom rade. Po slabšom úvode, v ktorom len veľmi zbežne dočítame o metóde práce a o stave bádania, autorka ponúka dobre vyargumentované rozprávanie o osudoch a tvorbe vybraných postáv a umeleckých telies českej avantgardy. Z hľadiska pramennej bázy, využíva dobové pramene, tlač a publicistiku, sekundárnu literatúru a archíválie Památníku národného písennictví, Archivu Národného divadla a súkromného archívu rodiny Honzlovej.

Alexandra Valeria Main si v práci kladie za ciele, aby: „*dokázala na příkladu vybraných osobností a) ukázat vlivy a názory, které hýbaly meziválečnou československou avantgardou b) ukázat jakým způsobem se do Československa dostávala propaganda ze SSSR*

c) jak s příchozími vlivy a informacemi bylo nakládáno a jak se odlišně umělecky projevíly (viz. odlišné pojetí a filosofické užití konstruktivismu) d) vyvrátit názor autorů před rokem 1989, kteří se domnívají, že avantgarda plnila vědomě roli revolučních a tím pádem i protistátních bojovníků.“ (s. 9). Myslím si, že tieto ciele sa jej podarilo do základnej miery naplniť. Podarilo sa jej zasadiť lavicové myslenie a aktivity v rámci avantgardy do dobového kontextu. Veľmi zaujímavé sú pasáže analyzujúce inšpirácie a vzťahy v rámci avantgardnej divadelnej komunity a oceňujem tiež konkrétne príklady a priblíženie vybraných divadelných hier. Poukazuje na rozdiel medzi 20. a 30. rokmi 20. storočia a na vplyv boľševizácie KSC na avantgardu, resp. za prínosné považujem aj zameranie výkladu na kľúčové osobnosti a následné porovnanie ich názorových pozícií. Za menej vydarené považujem pasáže týkajúce sa medzinárodnej politiky.

Niekoľko konkrétnejších poznámok, otázok:

s. 55-57 – má byť všeobecný úvod k 30. rokom, ale výrazne sa venuje aj problematike ČSR v 20. rokoch, resp. vývoju avantgardy, na druhej strane napr. o občianskej vojne v Španielsku a jej vplyvoch na domácej aj zahraničnej politickej scéne sa nevyjadruje.

Na Slovensku v 30 rokoch je ťažké písať všeobecne o klerofašizme (s. 57), k termínu existujú aktuálne debaty a riešili sme ich v rámci dipl. seminára.

Rozdeľovanie českého a slovenského prostredia – má zmysel, ale nie je to v práci hlbšie vyargumentované a zároveň v rámci politiky KSC tam nebudú až také veľké rozdiely. Je samozrejme otázkou do akej miery sa v tejto práci danej otázke venovať.

Clown – klaun?

Diplomová práca Alexandry Valerie Main splňuje odborné kritéria spojené s tvorbou diplomových prác, je postavená na výskume dobových prameňov a znalosti avantgardného prostredia. Myslím si, že jej príliš rýchla finalizácia uškodila samotnému dielu, či už v kontexte argumentačnom, ale predovšetkým v kontexte štylistickom a pravopisnom. Z toho dôvodu navrhujem hodnotiť prácu známku dobrá (3).

V Prahe, 30. 8. 2023